

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 211/2010-22

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 3. júna 2010 predbežne prerokoval sťažnosť M. B., K., Š. F., K., a M. B., K., zastúpených advokátom JUDr. M. H., K., vo veci namietaného porušenia ich základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a 4 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 11 ods. 1 a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a práva podľa čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Košiciach č. k. 2 Co 363/2008-251 z 11. februára 2010 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť M. B., Š. F. a M. B. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 5. mája 2010 doručená sťažnosť M. B., K., Š. F., K., a M. B., K. (ďalej len „sťažovatelia“), ktorou namietajú porušenie svojich základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a 4 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a podľa čl. 11 ods. 1 a čl. 36 ods. 1 Listiny

základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práva podľa čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) č. k. 2 Co 363/2008-251 z 11. februára 2010 (ďalej len „rozsudok krajského súdu“).

Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovatelia navrhovali v konaní vedenom Okresným súdom Košice I (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 15 C 681/1994 odstránenie neoprávnenej stavby postavenej na pozemku parc. č. 6993/2, kat. ú. Košice – Sever, zapísanej na liste vlastníctva č. 11648. Následne počas konania uplatnili eventuálny žalobný petit pre prípad, že odstránenie stavby nie je účelné, a navrhli zriadenie časovo neobmedzeného vecného bremena na ťarchu sťažovateľov ako vlastníkov pozemku pôvodne zapísaného v pozemkovoknižnej vložke č. 1460, k. ú. Košice – Sever, parc. č. 10610/1, ktorému zodpovedá právo žalovaných v 1. až 3. rade nerušene užívať časti uvedeného pozemku špecifikované v sťažnosti za náhradu určenú znaleckým posudkom.

Okresný súd rozsudkom sp. zn. 15 C 681/1994 z 11. augusta 2008 (ďalej len „rozsudok okresného súdu“) ich žalobu zamietol v celom rozsahu s odôvodnením, že na sporných pozemkoch sa nenachádzajú stavby v zmysle § 135c ods. 3 Občianskeho zákonníka. Podľa sťažovateľov okresný súd však správne predbežne vyriešil otázku vlastníckeho práva sťažovateľov k sporným pozemkom, keď dospel k záveru, že vyvlastňovacia vyhláška je nulitným aktom, na základe ktorého pôvodný vlastník pozemkov nemohol byť pozbavený svojho vlastníckeho práva, a teda sťažovatelia sú spoluvlastníkmi časti pozemku, na ktorom sa nachádza športový areál „A.“ (ďalej len „areál“), ktorý nadobudli dedením.

Sťažovatelia podali proti rozsudku okresného súdu odvolanie, ktorým namietali, že okresný súd dospel na základe vykonaného dokazovania k nesprávnym skutkovým zisteniam a vec nesprávne právne posúdil.

Po preskúmaní veci krajský súd rozsudkom potvrdil rozsudok okresného súdu vo výroku o zamietnutí žaloby ako vecne správny a dospel k záveru, že „sťažovatelia neboli

v súdnom spore aktívne legitimovaní, pretože sa ochrany svojich práv mali domáhať prostredníctvom reštitučných zákonov“.

K uvedenému záveru krajského súdu sťažovatelia v sťažnosti uviedli, že „tzv. reštitučné zákony ako úprava *lex specialis* sa na ich konkrétne vzťahy nemohla aplikovať a preto bolo nevyhnutné postupovať podľa príslušných ustanovení Občianskeho zákonníka, ktoré v danej dobe boli platné a účinné, pretože Občiansky zákonník ako *lex generalis* ochranu ich práv naďalej zabezpečoval.

Súdy opakovane uviedli, že *vyvlastňovacia vyhláška je nezákonná a neúčinná, čo ich vedie k nevyvrátiteľnému záveru, že sťažovatelia, resp. ich právni predchodcovia nikdy neprišli o svoje vlastnícke právo k nehnuteľnostiam a tento stav trval aj ku dňu účinnosti tzv. reštitučných zákonov. Prijatie, platnosť a účinnosť reštitučných zákonov nič nemenia na skutočnosti, že na základe absolútne neplatného právneho úkonu nie je možný vznik ani zánik vlastníckeho práva.*“.

Podstatou sťažnosti, čo sa týka navrhovaného zriadenia vecného bremena na celý pozemok sťažovateľov, je ich argumentácia, že celý areál je potrebné «*vnímať ako jeden celok (teda jediná stavba vrátane jej súčastí a príslušenstva), ktorý pozostáva z viacerých častí navzájom natoľko prepojených, že jedna bez druhej nemôže existovať a/alebo fungovať vôbec alebo iba s veľkými ťažkosťami. Celý areál slúži iba na jediný účel a na žiadne iné aktivity. Ide o súbor stavieb (hromadnú vec), ich príslušenstva (veci, ktorej patria vlastníkovi hlavnej veci a sú ním určené k tomu, aby boli s hlavnou vecou trvale užívané) a súčastí (všetko, čo podľa povahy patrí k veci a nemôže byť oddelené bez toho, aby sa vec znehodnotila), ktoré majú jediné funkčné určenie a zdieľajú právny osud hlavnej veci. Pojem hromadná vec nie je termínom používaným priamo Občianskym zákonníkom, no teória práva ho jednoznačne pozná a používa. Skutočnosť, že samotný Občiansky zákonník tento pojem nepoužíva však neznamena, že by tento zákon používanie tohto pojmu vylučoval. Je zrejmé že medzi pozemkom a stavbou neexistuje vzťah ako medzi hlavou vecou a jej príslušenstvom. Podľa názoru sťažovateľov však medzi stavbami na ich pozemkoch existujú vzťahy zodpovedajúce vzťahu hlavnej veci a jej príslušenstva. Zodpovedá tomu aj užívanie celého areálu, v ktorom sa rekreačne za odplatu hrajú tenisové zápasy. Tým, že*

súdy nesprávne aplikovali platnú právnu úpravu, boli porušené ustanovenia § 120 a 121 Občianskeho zákonníka. Podľa § 120 Občianskeho zákonníka platí, že súčasťou veci je všetko, čo k nej podľa jej povahy patrí a nemôže byť oddelené bez toho, že by sa tým vec znehodnotila (1). Stavby, vodné toky a podzemné vody nie sú súčasťou pozemku (2). Podľa § 121 ods. 1 Občianskeho zákonníka platí, že príslušenstvom veci sú veci, ktoré patria vlastníkovi hlavnej veci a sú ním určené na to, aby sa s hlavnou vecou trvalé užívali.

Jednotlivé povrchové úpravy a drobné stavby, ktoré sa na sporných pozemkoch nachádzajú, majú doplnkovú funkciu k hlavným stavbám (napr. tenisová dvoj hala). Žalovaný v 3. rade v areáli vykonáva podnikateľskú činnosť. Areál bol takto vnímaný už od svojho začiatku, pri jeho plánovaní, vyvlastňovaní pozemkov pod ním, jeho neskoršej výstavbe a i súčasnom používaní. Areál bol plánovaný, povolený a vybudovaný ako Tenisový areál V. Žalovaný v 1. rade s areálom hospodáril ako s Tenisovým areálom „A.“ a na žalovaného v 3. rade ho síce dvoma zmluvami, ale všetko previedol ako nehnuteľnosti, ktoré spolu vzájomne súvisia a sú na seba závislé. Ako tenisový areál ho nazýva aj samotný prvostupňový súd, a to opakovane aj v odôvodnení rozhodnutia vydaného v tomto súdnom spore.».

Sťažovatelia v sťažnosti tiež poukázali na to, že priamo zákonodarca zriadil vecné bremeno k niektorým objektom, ako sú napr. komunikácie, predovšetkým cesty I. a II. triedy a diaľnice, ktoré sa povahovo nelíšia od objektov nachádzajúcich sa na ich pozemku – pozri § 6 zákona č. 639/2004 Z. z. o Národnej diaľničnej spoločnosti a o zmene a doplnení zákona č. 135/1961 Zb. o pozemných komunikáciách (cestný zákon) v znení neskorších predpisov. Obdobne zákon č. 66/2009 Z. z. o niektorých opatreniach pri majetkovoprávnom usporiadaní pozemkov pod stavbami, ktoré prešli z vlastníctva štátu na obce a vyššie územné celky a o zmene a doplnení niektorých zákonov definuje v § 1 ods. 1 ako „pozemok pod stavbou“ aj príľahlú plochu, ktorá svojím umiestnením a využitím tvorí neoddeliteľný celok so stavbou, pričom v § 4 ods. 1 upravuje vo verejnom záujme k pozemku pod stavbou v prospech vlastníka stavby vznik práva zodpovedajúceho vecnému bremenu. Tento zákon sa v zmysle § 1 ods. 2 primerane vzťahuje aj na usporiadanie vlastníckych vzťahov k pozemkom, na ktorých je umiestnený športový areál, ak tento športový areál prešiel do vlastníctva obce podľa osobitného predpisu, v súvislosti s čím

sťažovatelia poukázali, že „nevidia rozdiel medzi športovým areálom alebo pozemkom pod stavbou, na ochranu ktorých sa prijíma samostatný zákon a športovým areálom a pozemkami pod stavbou, ktoré sú predmetom tohto konania. Jediný rozdiel je ten, že zákonodarca takýmto spôsobom chce chrániť iba ním určené subjekty – obec a vyššie územné celky (pretože tu existuje verejný záujem ako vyplýva z dikcie tohto zákona).“.

Porušenie práva na ochranu vlastníctva garantované v čl. 20 ods. 1 a 4 ústavy rozsudkom krajského súdu vidia sťažovatelia v tom, že ich vlastníckemu právu k pozemkom „nebola priznaná ochrana a tým rovnaký zákonný obsah, ako iným vlastníkom v obdobných sporoch. Je zřejmé, že existujúci stav bolo nevyhnutné riešiť zriadením vecného bremena za náhradu. Všeobecne je podľa sťažovateľov nevyhnutné vychádzať z priority ich vlastníckeho práva, ktoré bolo im, resp. ich právnym predchodcom protiprávne odňaté a tým došlo k porušeniu ich subjektívneho vlastníckeho práva – právo predmet svojho vlastníckeho práva držať, užívať ho a pod. Krajský súd v Košiciach svojím rozsudkom posvätil ten právny stav, že vlastnícke právo sťažovateľom k rodičovským pozemkom je obmedzené a to bez akejkoľvek náhrady.

Tým došlo aj k porušeniu práva sťažovateľov na spravodlivý proces, t. j. práva domáhať sa ochrany svojich práv na nezávislom a nestrannom súde, ktoré je zakotvené v čl. 46 ústavy. Súdny totiž odmietli vyriešiť otázku vyporiadania reálneho užívania pozemku s vlastními pozemku (sťažovateľmi), ktorí nemôžu využívať ktorékoľvek z oprávnení, ktoré tvoria a definujú obsah vlastníckeho práva a tým rezignovali na materiálnu ochranu ich vlastníckeho práva. Namietanému porušeniu vlastníckeho práva sťažovateľov nebola poskytnutá ochrana v medziach zákona tým, že súdy oboch stupňov nerozhodli o zriadení časovo neobmedzeného vecného bremena za náhradu na celom pozemku, ako kompenzáciu nemožnosti užívať vlastníctvo sťažovateľov.

Okrem toho k porušeniu práva sťažovateľov na spravodlivý proces došlo aj tým, že v skutkovo a právne zhodnom spore vedenom na Okresnom súde Košice I. pod sp. zn. 15 717/2002 bolo rozhodnuté tak, že súd poskytol vlastníkom pozemkov ochranu ich vlastníckeho práva, zriadil vecné bremeno a rozhodol o vyplatení náhrady. V danom čase pritom už úprava týkajúca sa reštitučných nárokov existovala. Je taktiež zřejmé, že k porušeniu práva sťažovateľov na spravodlivý proces došlo aj tým, že odvolací súd sa vo

svojom rozhodnutí ani nevyporiadal s podstatnými argumentmi, ktoré sťažovatelia v konaní uvádzali. Odvolací súd vyššie uvádzané a pre rozhodnutie vo veci podstatné argumenty sťažovateľov ignoroval.“.

Na základe uvedeného sťažovatelia navrhli, aby ústavný súd takto rozhodol:

„Právo sťažovateľov garantované v čl. 46 ods. 1 a čl. 20 ods. 1 a 4 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a čl. 11 ods. 1 a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd rozsudkom Krajského súdu v Košiciach zo dňa 11. 2. 2010, č. k. 2Co 363/2008-251 porušené bolo.

Rozsudok Krajského súdu v Košiciach, č. k. 2Co 363/2008-251 zo dňa 11. 2. 2010 sa zrušuje.

Krajský súd v Košiciach je povinný nahradiť sťažovateľom trovy konania vo výške vyčíslenej na základe výzvy Ústavného súdu do 15 dní od právoplatnosti nálezu na účet právneho zástupcu sťažovateľov.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd každý návrh na začatie konania predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dané dôvody na odmietnutie návrhu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde. Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na ktorých prerokovanie nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu je návrh zjavne neopodstatnený, ak sa ním namieta taký postup orgánu verejnej moci, ktorým nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva, ktoré označil sťažovateľ, pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom tohto orgánu a základným právom, porušenie ktorého sa namieta, ako aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktorý vylučujú, aby tento orgán porušoval označené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takú možnosť reálne nepripúšťajú (napr. II. ÚS 1/05, II. ÚS 20/05, IV. ÚS 288/05, II. ÚS 298/06).

Pri preskúvaní opodstatnenosti sťažnosti sa ústavný súd riadil svojou stabilizovanou judikatúrou, v ktorej zdôrazňuje, že vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov nie je alternatívnou ani mimoriadnou opravnou inštitúciou (*mutatis mutandis* II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96). Preto nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecným súdom bol, alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Do sféry pôsobnosti všeobecných súdov môže ústavný súd zasiahnuť len vtedy, ak by ich konanie alebo rozhodovanie bolo zjavne nedôvodné alebo arbitrárne (svojvoľné), a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by malo za následok porušenie niektorého základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02 atď.). O svojvôli pri výklade alebo aplikácii právneho predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať vtedy, ak by sa jeho názor natoľko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (napr. I. ÚS 115/02, I. ÚS 176/03). Ak nie sú splnené tieto predpoklady na preskúmanie rozhodnutí všeobecných súdov, ústavný súd nemôže dospieť k záveru o vecnej spojitosti medzi základnými právami a slobodami, ktorých porušenie sa namieta, a napádaným rozhodnutím všeobecného súdu, prípadne postupu, ktorý mu predchádzal.

Podľa stabilizovanej judikatúry ústavného súdu (napr. IV. ÚS 77/02, IV. ÚS 299/04, II. ÚS 78/05) do obsahu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru patrí aj právo každého na to, aby sa v jeho veci rozhodovalo podľa relevantnej právnej normy, ktorá tvorí súčasť právneho poriadku Slovenskej republiky alebo tvorí súčasť takých medzinárodných zmlúv, ktoré Slovenská republika ratifikovala a boli vyhlásené spôsobom, ktorý predpisuje zákon. Súčasne má každý právo na to, aby sa v jeho veci vykonal ústavne súladný výklad aplikovanej právnej normy, t. j. k reálnemu poskytnutiu súdnej ochrany dôjde len vtedy, ak sa na zistený stav veci použije ústavne konformným spôsobom interpretovaná platná a účinná právna norma (m. m. II. ÚS 249/04, IV. ÚS 23/05, I. ÚS 236/06, III. ÚS 363/06).

Sťažovatelia namietajú porušenie svojich základných práv na ochranu vlastníctva a na súdnu ochranu zaručených v čl. 11 ods. 1 a čl. 36 ods. 1 listiny, čl. 20 ods. 1 a 4 a čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 dohovoru tým, že krajský súd nenapravil pochybenia okresného súdu spočívajúce v nesprávnych skutkových zisteniach a nesprávnom výklade a aplikácii ustanovenia § 135c Občianskeho zákonníka, v dôsledku čoho nezriadil vecné bremeno na ich pozemky a následne im nepriznal náhradu za ich užívanie. Krajský súd sa podľa sťažovateľov tiež nesprávne priklonil k aplikácii tzv. reštitučných zákonov napriek skutočnosti, že v tomto konaní nie je možné postupovať podľa žiadneho špeciálneho predpisu.

Krajský súd po preskúmaní rozsudku súdu prvého stupňa dospel k záveru, že nie sú naplnené odvolacie dôvody podľa § 205 ods. 2 písm. d) a f) Občianskeho súdneho poriadku, k čomu uviedol:

„Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl pri aplikácii práva na zistený skutkový stav (skutkové zistenie). O mylnú aplikáciu právnych predpisov ide, ak súd použil iný právny predpis, než ktorý mal správne použiť, alebo aplikoval správny právny predpis, ale nesprávne ho vyložil, prípadne vtedy, ak zo skutočnosti dostatočne preukázaných vyvodil nesprávne právne závery.

Odvolaací dôvod podľa § 205 ods. 2 písm. d) je vykladaný tak, že sa týka chyby v zisťovaní skutkového stavu veci súdom prvého stupňa, pričom musí ísť o také skutkové zistenie, na základe ktorého súd prvého stupňa vec posúdil po právnej stránke a ktoré nemá v podstatnej časti oporu vo vykonanom dokazovaní. Skutkové zistenie nezodpovedá vykonaným dôkazom, ak výsledok hodnotenia dôkazov nie je v súlade s § 132 O. s. p., a to vzhľadom na to, že buď vzal do úvahy skutočnosti, ktoré z vykonaných alebo prednesov účastníkov nevyplývali ani inak nevyšli počas konania najavo alebo opomenul rozhodujúce skutočnosti, ktoré boli vykonanými dôkazmi preukázané alebo vyšli počas konania najavo. Nesprávne sú i také skutkové zistenia, ktoré súd založil na chybnom hodnotení dôkazov.“

Na základe uvedeného krajský súd nepovažoval odvolanie sťažovateľov za dôvodné, pretože aj keď okresný súd nesprávne právne posúdil otázku aktívnej legitímácie sťažovateľov, v konečnom dôsledku rozhodol vo veci správne. V rámci posúdenia predbežnej otázky vlastníctva k sporným pozemkom okresný súd túto podľa krajského súdu neposúdil správne, keď ju vyriešil v prospech sťažovateľov poukazujúc na to, že títo nadobudli vlastnícke právo po svojich právnych predchodcoch, ktorých vlastnícke právo vzhľadom na právne neúčinnú vyvlastňovaciu vyhlášku zostalo zachované, dedením.

Krajský súd dospel k záveru, že pokiaľ sa štát chopil držby sporných pozemkov bez právneho dôvodu, je to jeden z dôvodov na vydanie veci oprávneným osobám podľa § 6 ods. 1 písm. p) zákona č. 229/1991 Zb. o úprave vlastníckych vzťahov k pôde a inému poľnohospodárskemu majetku v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o pôde“). Keďže v konaní bolo preukázané, že sťažovatelia, resp. ich právni predchodcovia si ako oprávnené osoby nárok na vydanie sporných pozemkov neuplatnili podľa tzv. reštitučných predpisov ako špeciálnej právnej úpravy, došlo k zániku ich práva na obnovu ich vlastníckeho práva.

Krajský súd zrozumiteľne a logicky odôvodnil svoje rozhodnutie v časti týkajúcej sa vzťahu zákona o pôde a Občianskeho zákonníka podľa všeobecnej zásady o vzťahu zákona špeciálneho a všeobecného (lex specialis derogat legi generali), podľa ktorej platí, že ak sa možno domáhať ochrany práva postupom podľa zákona o pôde ako špeciálneho, teda ak

existuje reštitučný nárok, nemožno uplatniť nárok na ochranu vlastníctva podľa všeobecných právnych predpisov, hoci tieto stanovujú niektoré podmienky odlišne. To znamená, že sťažovatelia by mohli byť úspešní so žalobou o zriadenie vecného bremena len v prípade, ak by chýbala špeciálna úprava, ktorá však v danom prípade nechýbala. Krajský súd preto v odôvodnení napadnutého rozsudku konštatoval, že *„Nárok na reštitúciu majetku, ktorý bol v rozhodnom období, t. j. od 25. februára 1948 do 1. januára 1990 štátom prevzatý bez právneho dôvodu, je priznaný zákonom o pôde, konkrétne ustanovením § 6 ods. 1 písm. p), podľa ktorého oprávneným osobám budú vydané nehnuteľnosti, ktoré prešli na štát alebo inú právnickú osobu v dôsledku prevzatia nehnuteľnosti bez právneho dôvodu“*.

Súčasne krajský súd poukázal na stanovisko Najvyššieho súdu Českej republiky publikované pod č. R 16/1996 v Zbierke súdnych rozhodnutí a stanovísk, podľa ktorého *„zákaz prevodu vecí, ich súčasti a príslušenstva do vlastníctva iného subjektu trvá do doby, než boli vydané oprávnenej osobe alebo pokiaľ nebolo nároku na ich vydanie právoplatne vyhovené. Ak nebolo právo na vydanie vecí uplatnené, skončí zákaz prevodu dňom uplynutia lehôt podľa § 13 zákona o pôde.“*

Z uvedeného podľa krajského súdu vyplýva, že *„ak teda môže byť nehnuteľnosť, ktorú prevzal štát bez právneho dôvodu a ku ktorej nebol uplatnený reštitučný nárok, prípadne uplatnený bol, ale vec nebola pre zákonnú prekážku vydaná, prevedená do vlastníctva tretej osoby, je potrebné urobiť záver, že podľa zákona od okamihu, keď bolo rozhodnuté o zamietnutí reštitučného nároku, prípadne od okamihu, kedy márne uplynula lehota na uplatnenie reštitučného nároku, nemožno ďalej oprávnenú osobu považovať za vlastníka veci.“*

Ako ďalej uvádza krajský súd vo svojej argumentácii, ak by bolo možné aj po uplynutí lehoty ustanovenej v zákone o pôde domáhať sa ochrany vlastníckeho práva k nehnuteľnosti podľa § 135c Občianskeho zákonníka, resp. jeho iných ustanovení, bola by tým podstatným spôsobom narušená právna istota osôb, ktoré nadobudli tento majetok na základe právnych skutočností až potom, keď bolo zrejmé, že k vydaniu nehnuteľnosti podľa

zákona o pôde nedôjde. Rovnako by bola narušená aj právna istota budúcich nadobúdateľov takýchto nehnuteľností.

Podľa názoru krajského súdu neobstojí ani tvrdenie sťažovateľov, že „reštitučný nárok nebolo možné uplatniť z dôvodu, že pozemok, ktorý bol predmetom tohto konania nebol pozemkom, ktorý v roku 1991 a 1992 patril do poľnohospodárskeho a lesného pôdneho fondu, pretože podľa § 30 zákona o pôde pre postup podľa druhej časti tohto zákona (táto časť upravuje obnovenie pôvodných vlastníckych práv k pôde a k ďalšiemu s ňou súvisiacemu nehnuteľnému majetku) a za majetok uvedený v § 1 ods. 1 zákona o pôde považuje aj majetok, ktorý sa v čase odňatia vlastníckeho práva na tejto veci užíval. Toto zákonné ustanovenie rieši prípady, keď poľnohospodárske a lesné nehnuteľnosti prešli na štát alebo inú právnickú osobu podľa druhej časti zákona o pôde, avšak dodatočne stratili charakter poľnohospodárskeho a lesného majetku tým, že napríklad boli zastavané priemyslovými stavbami a pod. Z uvedeného dôvodu, aj keby bol predmetný pozemok v čase účinnosti zákona o pôde zastavaným pozemkom, nešlo by o prekážku, pre ktorú by nárok nemohol byť uplatnený podľa zákona o pôde.

So zreteľom na vyššie uvedené závery bola vylúčená i možnosť domáhať sa úpravy vlastníckeho práva, ktoré mali nadobudnúť dedením, žalobou o vypratanie nehnuteľností, resp. žalobou o zriadenie vecného bremena, teda žalobcovia nie sú aktívne legitimovaní na podanie takejto žaloby.“

Ústavný súd po oboznámení sa s obsahom rozsudku krajského súdu uvádza, že krajský súd sa primerane vysporiadal s argumentáciou sťažovateľov a príslušné ustanovenia Občianskeho zákonníka podstatné pre posúdenie veci interpretoval a aplikoval spôsobom, ktorý neodporuje ich zneniu, účelu ani označeným článkom ústavy, ktorých porušenie sa namieta.

K námietke sťažovateľov, že areál je potrebné považovať za jednu stavbu, ktorá pozostáva z viacerých častí navzájom natoľko prepojených, že jedna bez druhej nemôže existovať, ústavný súd uvádza, že pre účely občianskeho práva je pojem stavba potrebné vnímať ako vec v právnom zmysle, ako výsledok určitej stavebnej činnosti, ktorý je

spôsobilý byť predmetom občianskoprávných vzťahov. Je síce vecou v právnom zmysle, musí však spĺňať aj určité znaky veci v prirodzenom zmysle tak, že musí ísť o vymedziteľnú časť vonkajšieho sveta. V občianskom práve je pojem stavby spojený s pojmom nehnuteľnosť. Existuje viacero objektov, ktoré nie sú stavbami v zmysle občianskeho práva, pretože vzhľadom na svoj charakter nemôžu byť súčasne stavbou a pozemkom. Takými sú napr. podľa ustálenej judikatúry komunikácie, ktoré predstavujú určité stvárnenie, resp. spracovanie povrchu zeme v dôsledku stavebnej činnosti (III. ÚS 274/09, IV. ÚS 126/2010).

Na základe uvedeného podľa názoru ústavného súdu neexistuje ani príčinná súvislosť medzi označenými základnými právami sťažovateľov podľa čl. 46 ods. 1 v spojení s čl. 20 ods. 1 a 4 ústavy a podľa čl. 36 ods. 1 a čl. 11 ods. 1 listiny a práva podľa čl. 6 dohovoru a postupom krajského súdu pri rozhodovaní v danej veci, ktorá by umožňovala vysloviť záver o porušení práv označených sťažovateľmi. Skutočnosť, že sťažovatelia sa nestotožňujú s právnym názorom krajského súdu, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti uvedeného rozhodnutia a nezakladá oprávnenie ústavného súdu nahradiť právny názor krajského súdu svojím vlastným. Z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia naopak vyplýva, že odvolací súd sa zaoberal a vysporiadal s odvolacími dôvodmi sťažovateľov, avšak sa s nimi nestotožnil. Nevyhovenie odvolacím dôvodom, ako ani vyslovenie iného právneho názoru, s ktorým sa sťažovatelia nestotožňujú, nemôže viesť k záveru o porušení práva na spravodlivé súdne konanie.

Pokiaľ sťažovatelia poukázali vo svojej argumentácii na zákony, ktoré priamo upravujú vznik práva zodpovedajúceho vecnému bremenu v prospech stavieb vo vlastníctve určitých subjektov, čo považujú za analogickú situáciu vo vzťahu k svojej veci, ústavný súd musí konštatovať, že ide o právne predpisy, ktoré neriešia primárne úpravu občianskoprávných vzťahov, a preto poukaz na ne nie je relevantný v tejto veci sťažovateľov. K argumentácii sťažovateľov poukazujúcich na judikatúru Ústavného súdu Českej republiky ústavný súd uvádza, že táto judikatúra nie je pre rozhodovanie ústavného súdu v danej veci precedenčná.

S ohľadom na uvedené ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti sťažovateľov v tejto časti podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde dospel k záveru, že z predloženej sťažnosti ani z k nej pripojených napadnutých rozhodnutí nevyplýva nič, čo by svedčilo o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti záverov vyvođených krajským súdom.

Ústavný súd preto sťažnosť sťažovateľov po jej predbežnom prerokovaní podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 3. júna 2010